

Komisja Europejska

Razem **lepiej** W **EUROPIE!**

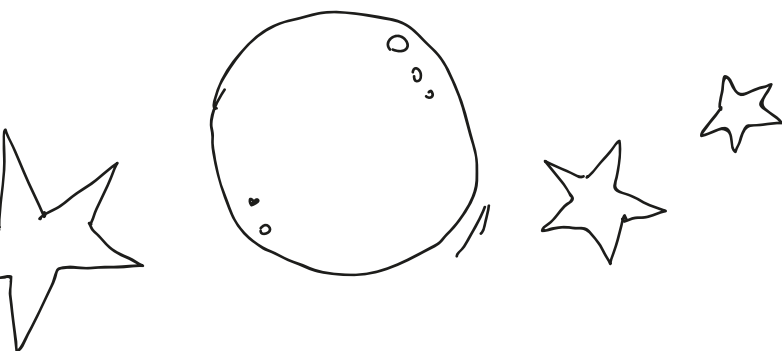

PL

Dalej!
Naprzód!

SPIS TREŚCI

WARTOŚCI

Uczestniczmy aktywniej w projekcie europejskim 4

EKOLOGICZNA KONSUMPCJA

Bądźmy bardziej odpowiedzialni 5

ŚRODOWISKO

Chrońmy bardziej przyrodę 6

ENERGIA I KLIMAT

Wytwarzajmy więcej energii ze źródeł odnawialnych 7

ROLNICTWO I ŻYWNÓŚĆ

Jedzmy lepiej 8

KULTURA

Twórzmy więcej emocji 11

BEZPIECZEŃSTWO INFORMATYCZNE

Wymieniajmy bezpieczniej informacje 12

EUROPA NA ŚWIECIE

Pomagajmy bardziej ubogim państwom 14

WARTOŚCI

Uczestniczmy aktywniej w projekcie europejskim

Unia Europejska to przede wszystkim zestaw **wartości, które pozwalają nam żyć razem** mimo różnych języków, kultur, wyznań i zwyczajów.

W Unii Europejskiej, w której mieszka około pół miliarda ludzi, nie jest łatwo zapewnić, by rozumieli oni mieszkańców sąsiednich państw lub bardziej odległych krajów.

Wartości, które są ważne dla życia w społeczeństwie, to **solidarność, tolerancja, wolność, równość i szacunek**.

Solidarność oznacza gotowość do niesienia sobie pomocy, zaś tolerancja oznacza zaakceptowanie, że inne osoby mogą **żyć i myśleć w inny sposób**.

Dzięki tym **wspólnym ludzkim wartościom** możemy się zjednoczyć i mieć poczucie przynależności do wspólnego projektu, jakim jest Unia Europejska.

Solidarność w praktyce

► Dokończ zdania:

Solidarność jest dla mnie:

Tolerancja jest dla mnie:

► Podaj przykład **solidarności** i **tolerancji** w klasie.

► Stwórz swoje własne motto, które kojarzy się z **solidarnością**:

bardziej/lepiej

Niech żyje pokój!

W 2012 r. Unia Europejska otrzymała Pokojową Nagrodę Nobla. Postanowiła przeznaczyć środki z tej nagrody dla dzieci, które nie mają szansy dorastać w pokojowych warunkach. Dotychczas z projektów edukacyjnych skorzystały już tysiące dzieci w niekorzystnej sytuacji.

EKOLOGICZNA KONSUMPCJA

Bądźmy bardziej odpowiedzialni

Obywatele Unii Europejskiej są również konsumentami, którzy kupują różne produkty i usługi, aby zaspokoić swoje potrzeby lub sprawić sobie przyjemność.

Wszyscy musimy zastanowić się nad tym, jakimi konsumentami jesteśmy i w jaki sposób podróżujemy. Dzięki dobrym wyborom i drobnym obywatelskim, ekologicznym gestom na co dzień przyczyniamy się do zrównoważonego rozwoju.

W ramach wielu działań Unia Europejska motywuje 27 państw członkowskich do angażowania się w długoterminowe strategie polityczne przynoszące korzyści wszystkim mieszkańcom Europy i świata.

Czym jest zrównoważony rozwój?

Zrównoważony rozwój jest najbardziej odpowiedzialnym sposobem konsumpcji: zaspokajamy swoje bieżące potrzeby, myśląc jednocześnie o przyszłych pokoleniach. Musimy zostawić porządek na naszej planecie dla naszych przyszłych dzieci. Zrównoważony rozwój łączy ekologię, ekonomię i życie społeczne.

- Czy Twoim zdaniem te drobne gesty przyczyniają się do zrównoważonego rozwoju?

WODA

Cały czas pada! Nie obchodzi mnie to – nigdy nie zakręcam kurków.

TAK NIE *beznadzieja!*

ŻYWNOŚĆ

Wolę jeść świeże produkty, które wytworzono niedaleko, zamiast kupować truskawki w środku zimy.

TAK NIE

ENERGIA

Cały czas zostawiam zapalone światło: dzięki temu w domu panuje przytulna atmosfera.

TAK NIE

TRANSPORT

Kiedy tylko jest to możliwe, wybieram rower zamiast jazdy samochodem.

TAK NIE

ŚRODOWISKO

Chrońmy bardziej przyrodę

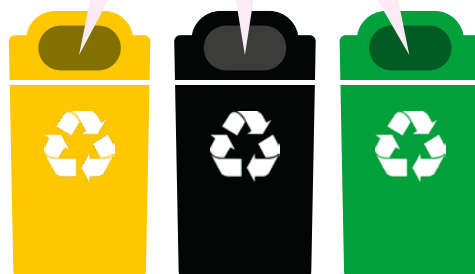
Abyśmy mogli żyć przyjemnie razem, musimy **dbać o nasze środowisko**: wodę, powietrze, rośliny i zwierzęta. Działania człowieka często stwarzają zagrożenie dla równowagi w przyrodzie. Dlatego powinniśmy zmienić niektóre nasze zachowania. Unia Europejska walczy z zanieczyszczeniem i globalnym ociepleniem.

Globalne ocieplenie

Każdy mieszkaniec Unii Europejskiej wyrzuca dziennie ponad kilogram śmieci. A jest nas około 446 milionów!

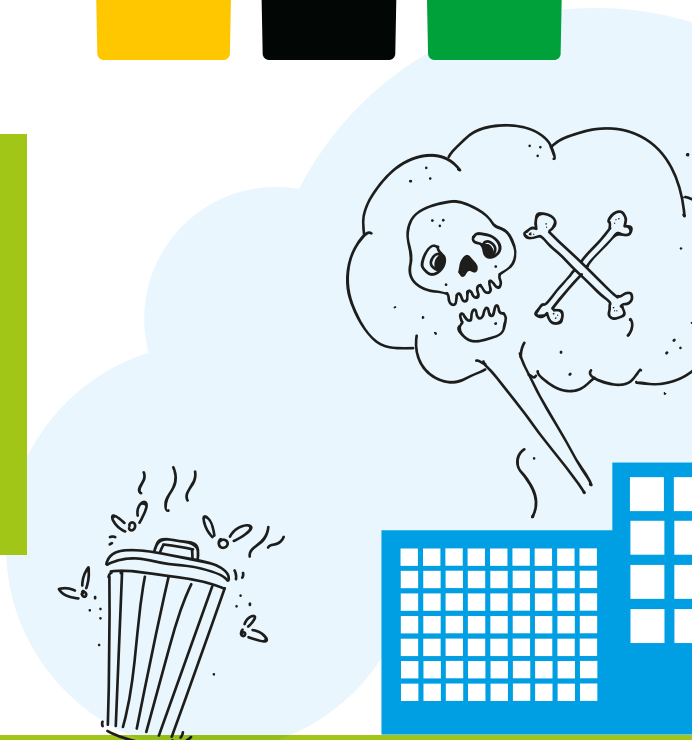
Na szczęście od jakiegoś czasu prowadzimy recykling wielu produktów: plastikowych butelek, puszek, szkła, papieru i tektury. Tym drobnym gestem walczymy z zanieczyszczeniem.

► Co wyrzuciłbyś do tych koszy?

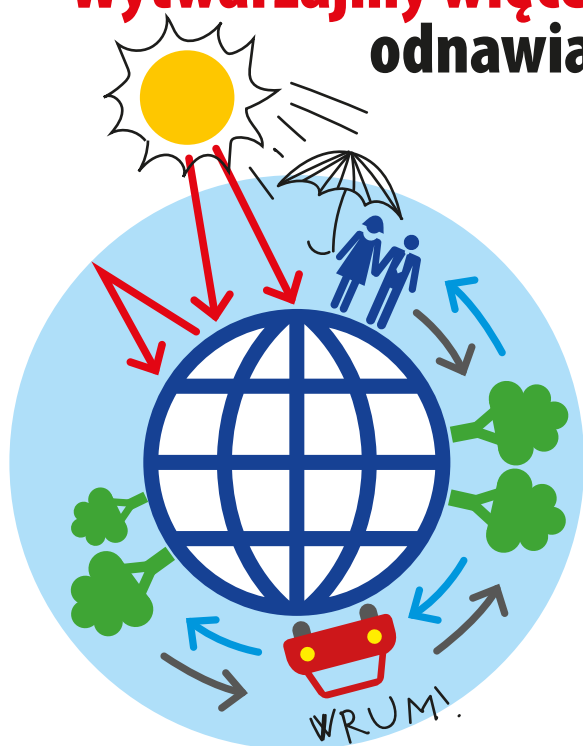

Oznakowanie

Znasz oznakowanie CE? Należy je umieszczać obowiązkowo na wielu produktach. Oznaczenie to wskazuje, że dany produkt spełnia wymogi UE w zakresie bezpieczeństwa, zdrowia i **ochrony środowiska**. Możesz je znaleźć na wielu przedmiotach w Twoim domu, w tym na grach. Sprawdź sam!

Wytwarzamy więcej energii ze źródeł odnawialnych

Zanieczyszczenia nie znają granic. W każdej sekundzie z naszej planety znika las wielkości boiska do piłki nożnej i jest przekształcany w drewno lub papier. W ten sposób niszczymy „zielone płuca” Ziemi i przyczyniamy się do nadmiernej produkcji gazów cieplarnianych.

Efekt cieplarniany

Promienie słoneczne przenikają atmosferę i ogrzewają naszą planetę. Część promieni nie opuszcza jednak naszej atmosfery, tak samo jak ma to miejsce w szklarni, w której uprawia się warzywa lub inne rośliny. To zjawisko naturalne nazywa się efektem cieplarnianym.

Zielone płuca

Dzięki chlorofilowi zielone rośliny pochłaniają gazy cieplarniane i wydzielają tlen. Ludzie, tak jak samochody, robią odwrotnie: pobierają tlen i wydają **CO₂**. Związek ten nazywa się dwutlenkiem węgla. **Właśnie ten gaz (dwutlenek węgla) jest głównym winowajcą efektu cieplarnianego i globalnego ocieplenia.** Robimy więc coś odwrotnego niż rośliny. A niszcząc je, niszczymy zielone płuca, które zapewniają nam tlen niezbędny do życia.

Chrońmy bardziej przyrodę

Kwestie środowiska i klimatu dotyczą całego świata. Europa nie ma wystarczających zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego. Musi zatem robić wszystko, co w jej mocy, aby produkować energię ze źródeł odnawialnych. Do 2030 r. państwa członkowskie Unii Europejskiej zobowiązały się do:

- zmniejszenia ilości gazów cieplarnianych o 40 %,
- zmniejszenia zużycia energii o 32,5 %,
- produkowania co najmniej 32 % energii ze źródeł odnawialnych (energia wiatrowa, słoneczna, morska itd.).

ROLNICTWO I ŻYWNÓŚĆ

Jedzmy lepiej

Dobre odżywianie oznacza po prostu, że powinniśmy jeść różne produkty i zaspokajać nasz głód. Idealnie byłoby więc, gdyby rolnicy mogli produkować **wiele różnych rodzajów żywności w ilości wystarczającej dla wszystkich!**

Krótką historią wspólnej polityki rolnej

W 1957 r. sześć państw założycielskich – Belgia, Niemcy, Francja, Włochy, Luksemburg i Holandia – postanowiło, że Europa już nigdy nie zazna głodu. W 1962 r. państwa te stworzyły **WPR – wspólną politykę rolną**.

Należało produkować wystarczająco dużo żywności dla wszystkich i zapewnić, by rolnicy mogli utrzymać się ze swoich plonów. Europejscy rolnicy otrzymywali pomoc finansową, dzięki czemu mogli produkować wszystko, co chcieli. Ponieważ jednak wszystko produkowano w dużych ilościach, tysiące ton produktów nie znajdowały nabywców. Co za marnotrawstwo!

Od lat 80. rolnictwo jest lepsze!

Od lat 80. nie można już produkować dowolnej żywności w dowolny sposób. Potrzebne jest rolnictwo wysokiej jakości. **Przyjmowane** są również **przepisy**, które zapewniają lepsze traktowanie zwierząt. Europa zachęca rolników do zróżnicowania działalności.

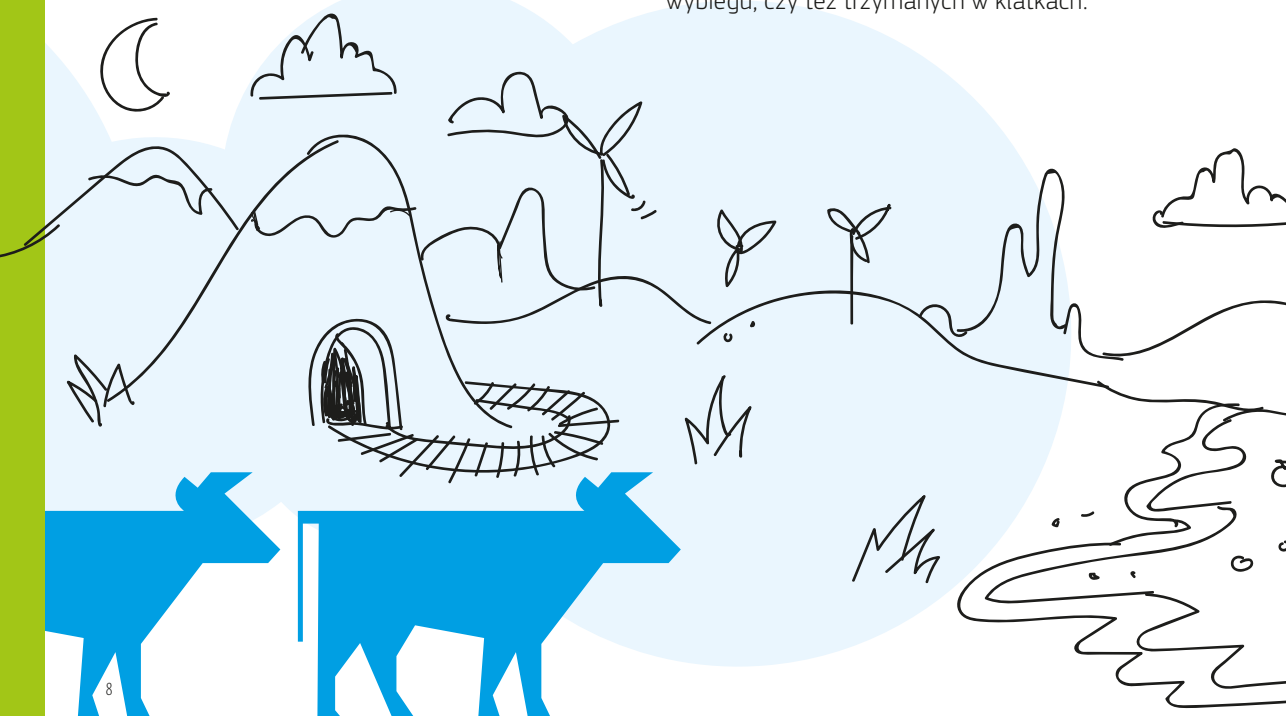
Na przykład:

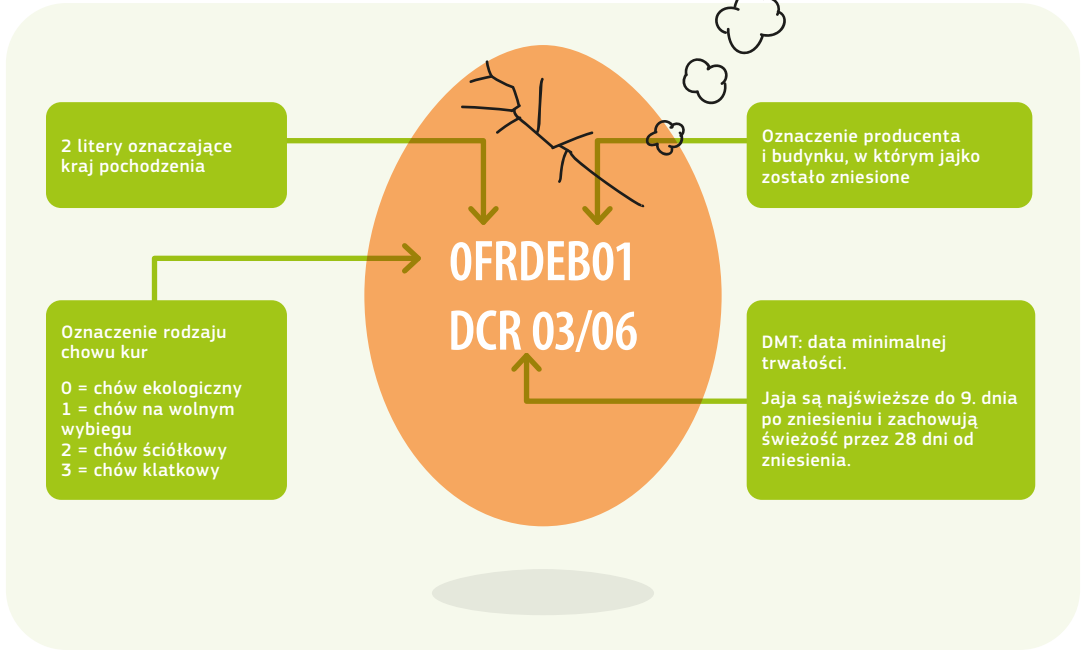
- ▶ Czy słyszałeś kiedyś o agroturystyce?
- ▶ Czy byłeś kiedyś w gospodarstwie rolnym?
- ▶ Czy kupiłeś kiedyś produkty bezpośrednio u rolnika?

Obecnie nasza żywność jest zróżnicowana i ma wysoką jakość

Gospodarstwa rolne i sklepy spożywcze muszą obecnie umieszczać odpowiednie logo i etykiety na opakowaniach produktów „od pola do stołu”. Etykiety te informują nas o tym, jakich składników użyto do produkcji danego produktu, oraz o dacie, od której nie można już go spożyć.

Na przykład na jajkach znajduje się kod, dzięki któremu możemy sprawdzić, w jakim kraju je wyprodukowano i czy pochodzą od kur z wolnego wybiegu, czy też trzymany w klatkach.

Na wielu produktach znajduje się logo europejskie, które **potwierdza jakość lub pochodzenie**.

► Spróbuj znaleźć takie produkty w lodówce lub spiżarni w Twoim domu.

Logo „Chroniona nazwa pochodzenia” oznacza, że produkt musi być wytwarzany, przetwarzany i przygotowywany w konkretnym miejscu lub regionie.

Przykłady: oliwa z oliwek „Kalamata” (Grecja), miód „Mel do Alentejo” (Portugalia), ser z Herve (Belgia), kapusta kiszona „Stupavské zelé” (Słowacja).

Logo „Chronione oznaczenie geograficzne” oznacza, że co najmniej jeden z etapów produkcji (wytwarzanie, przetwarzanie, przygotowywanie) danego produktu musi odbywać się w konkretnym miejscu lub regionie.

Przykłady: kielbasa wieprzowa „Kielbasa piaszczańska” (Polska), szparagi „Asparago di Cantello” (Włochy).

Logo to gwarantuje, że 95 % składników produkuje się w sposób ekologiczny, i wskazuje nazwę producenta lub sprzedawcy.

STOP NIEZDROWEJ ŻYWNOSCI!

W całej Europie ponad połowa dorosłych cierpi na nadwagę. Jeżeli nic z tym nie zrobimy, do 2030 r. w Europie dojdzie do prawdziwej epidemii. Problem dotyczy także dzieci: w 2018 r. 1 na 7 młodych Europejczyków miał nadwagę, lub nawet był otyły.

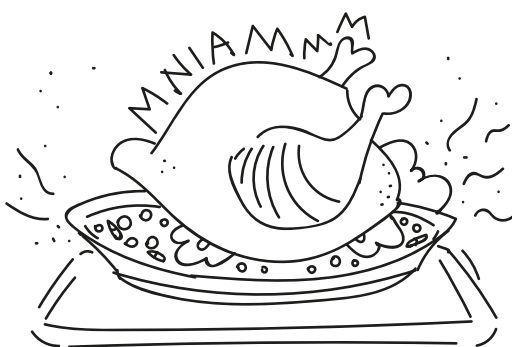
Jak walczyć z niezdrową żywnością?

Niektóre szkoły wprowadziły zakaz sprzedaży hamburgerów, frytek, pizzy i napojów gazowanych. W ramach europejskiego programu na rzecz spożywania owoców w szkole uczniowie otrzymują bezpłatnie owoce i warzywa oraz zachęceni są do kształtowania zdrowych nawyków żywieniowych.

Aby być naprawdę zdrowym, należy jeść 5 porcji owoców i warzyw dziennie.

Może Ci się wydawać, że to bardzo dużo, ale da się to zrobić!

- **Niedługo Twoje urodziny!** Opisz lub narysuj swoje wymarzone danie..., ale nie zapomnij o 5 porcjach owoców i warzyw, które są niezbędną częścią zdrowej diety.

Czy wiesz, czym jest „kultura”?

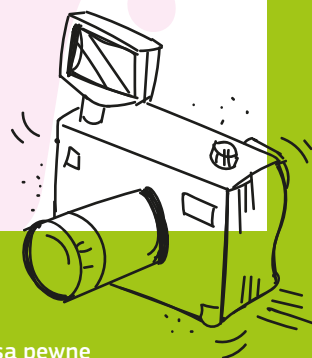
Kultura to sposób wyrażania naszego stylu życia. Kultura odzwierciedla różnorodność naszych tradycji, zwyczajów i wartości. Kultura obejmuje języki, którymi się posługujemy, sztukę i miejsca jej wyrażania, architekturę naszych budynków, edukację i wiele innych rzeczy.

Odkrycie naszej własnej kultury i kultury innych ludzi pozwala na coraz lepsze rozumienie siebie nawzajem i lepsze życie razem.

Kreatywna Europa

Unia Europejska wspiera rozwój wielu dziedzin kultury i mediów audiowizualnych w 27 państwach członkowskich. Celem jest poznanie utalentowanych europejskich twórców i stworzenie wielu miejsc pracy we wszystkich dziedzinach kultury, takich jak: kino, telewizja, gry cyfrowe, muzea, muzyka, literatura itd.

- **Obudź w sobie artystę!** Narysuj swoją ulubioną dziedzinę kultury spośród tych, które znasz:

Czy wiesz, że...?

Każdego roku wybierane są pewne miasta europejskie, które zostają **Europejskimi Stolicami Kultury**. W 2020 r. tymi dwoma miastami są **Rijeka** (Chorwacja) i **Galway** (Irlandia). W 2021 r. będą to **Timișoara** (Rumunia), **Elefsina** (Grecja) i **Nowy Sad** (Serbia, kraj kandydujący).

BEZPIECZEŃSTWO INFORMATYCZNE

Wymieniamy bezpieczniej informacje

Dzięki internetowi możesz grać w gry *online*, słuchać muzyki, wyszukiwać filmy oraz informacje potrzebne do odrobienia pracy domowej. Fajnie jest również rozmawiać z kolegami i udostępniać swoje zdjęcia.

Dzięki sieciom społecznościowym, takim jak Instagram, możesz utrzymywać kontakty z przyjaciółmi, dowiedzieć się, co słychać u rodziny, zrobić śmieszne zdjęcia, a czasem także zawrzeć nowe znajomości. Często myślimy, że im więcej mamy znajomych, tym bardziej jesteśmy „popularni”.

Popularność czy prywatność?

W każdym przypadku najważniejsze jest, aby przestrzegać jednej zasady ostrożności: nigdy nie wolno podawać podstawowych danych osobowych nowym „znajomym”, a tym bardziej osobom, które ledwo znasz. Musisz chronić swoją prywatność, a także **prywatność swoich bliskich**.

Uważaj na fałszywych przyjaciół!

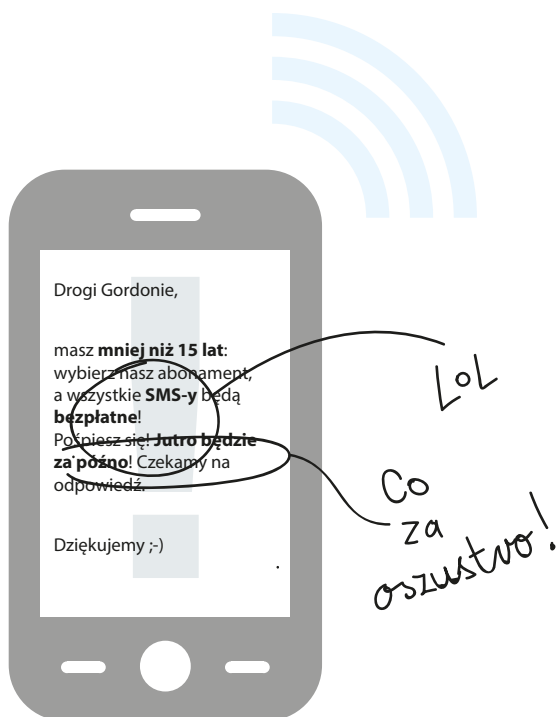
Istnieją osoby o złych zamiarach, które za pomocą internetu, serwisów społecznościowych lub telefonów komórkowych mogą próbować Cię oszukać lub naruszyć Twoją prywatność.

Unia Europejska wdrożyła program „**Safer Internet**”, aby chronić i uwrażliwiać młodych ludzi na ryzyko i wyzwania związane z korzystaniem z internetu.

- Odwiedź razem z kimś dorosłym tę stronę internetową: <https://www.saferinternet.pl/> – znajdziesz tam triki i sposoby na bezpieczne surfowanie po internecie.

Uważaj na SPAM!

Spam to wiadomości, których nadawca udaje, że Cię zna. Zwykle chce Ci coś sprzedać lub poprosić Cię o pieniądze.

EUROPA NA ŚWIECIE

Pomagajmy bardziej ubogim państwom

Pomoc najuboższym

Jak wiemy, jedną z naczelnych wartości Unii Europejskiej jest **solidarność**. Chodzi na przykład o zwalczanie ubóstwa, które w 2018 r. nadal dotykało 1 na 5 Europejczyków.

Poza tym nie jesteśmy sami na świecie. Czy wiesz, że około 1,5 miliarda osób utrzymuje się za jedynie 1 euro dziennie? Wiele krajów Afryki, Azji i Ameryki Łacińskiej jest dotkniętych takim ubóstwem. Zbyt wielu mieszkańców naszej planety nadal nie ma dostępu do wody pitnej, środków higieny i szkół. **Musimy reagować!**

Unia Europejska i każde z jej państw członkowskich razem udzielają ponad połowy światowej pomocy.

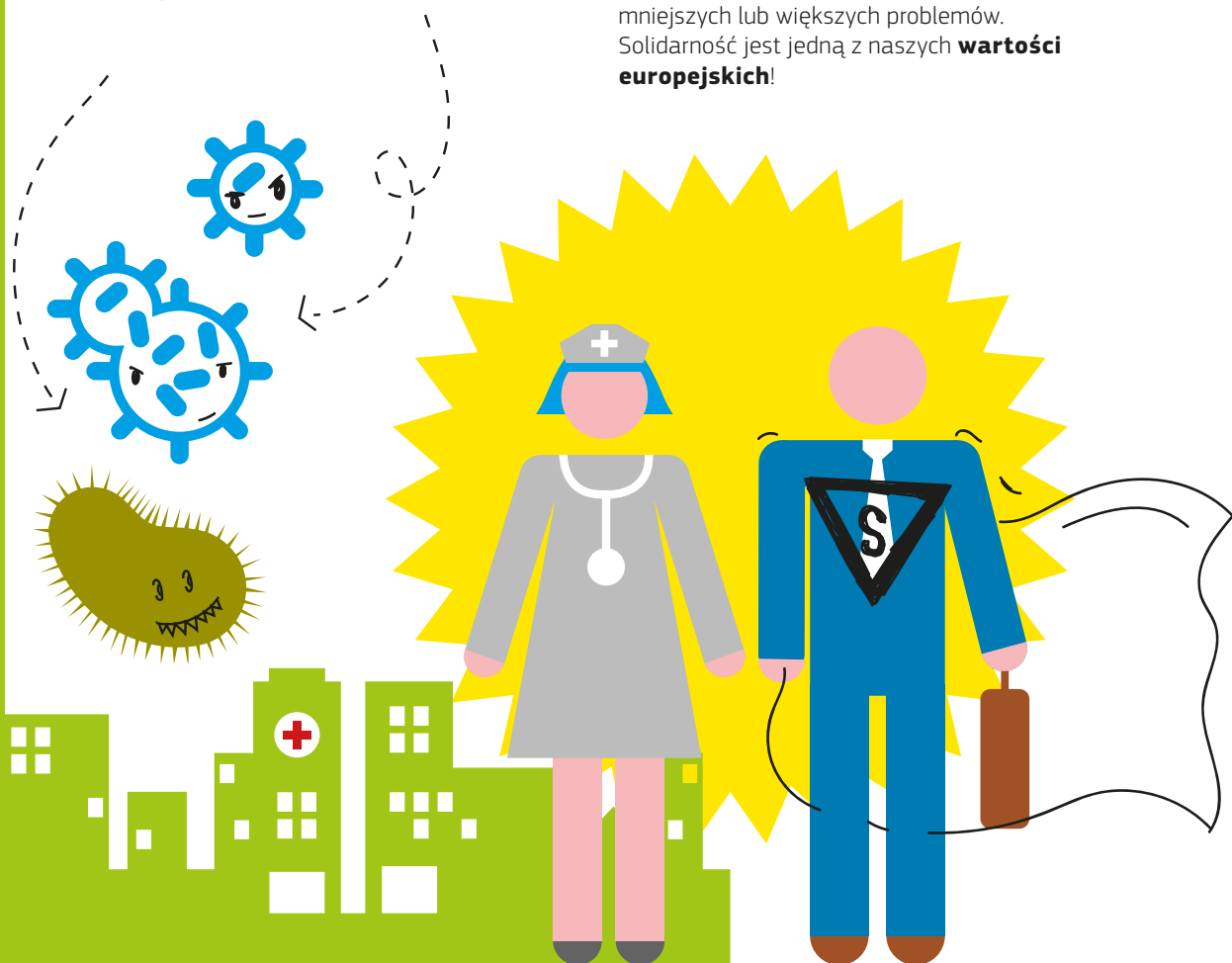
Pomoc humanitarna

Każdego roku na całym świecie miliony osób cierpią z powodu klęsk żywiołowych, konfliktów lub wojen.

Pomoc humanitarna ze strony Unii Europejskiej umożliwia **ratowanie życia** i zapewnia potrzebującym osobom żywność, schronienie, leki oraz wodę pitną. Pozwala na wsparcie rodzin, które muszą opuścić swój kraj z powodu wojny, lub na odbudowanie zniszczonych budynków.

Dlaczego jest to ważne?

Życ razem lepiej to znaczy dzielić chwile szczęścia, ale także pomagać naszym bliższym lub dalszym sąsiadom w rozwiązywaniu mniejszych lub większych problemów. Solidarność jest jedną z naszych **wartości europejskich!**

► **A co Ty możesz zrobić,**

aby żyć razem lepiej?

Co możesz robić na co dzień, aby wspólne życie w rodzinie, w szkole czy na ulicy było lepsze?

A large grid of small grey dots arranged in 15 columns and 20 rows, intended for writing answers to the question above.

Aby lepiej zrozumieć, jak Europa jest zorganizowana i jak żyje na co dzień, przeczytaj dwie poniższe broszury:

Manuskrypt ukończono w lutym 2020 r.

Komisja Europejska
Dyrekcja Generalna ds. Komunikacji Społecznej
Serwis redakcyjny i ukierunkowane działania informacyjne
1049 Bruxelles/Brussel
BELGIA

Luksemburg: Urząd Publikacji Unii Europejskiej, 2020
<https://op.europa.eu/pl/publications>

Czy ta publikacja zawiera użyteczne informacje? Napisz do nas:
comm-publi-feedback@ec.europa.eu

Print ISBN 978-92-76-01278-8 doi:10.2775/973733 NA-03-19-161-PL-C
PDF ISBN 978-92-76-01299-3 doi:10.2775/128155 NA-03-19-161-PL-N

© Unia Europejska, 2020

Ponowne wykorzystanie dozwolone pod warunkiem podania źródła.

Ponowne wykorzystanie dokumentów Komisji reguluje decyzja 2011/833/UE (Dz.U. L 330 z 14.12.2011, s. 39).